

Горянинъ. (Като изгледва Орисницата и Магьосницата).
Ще ви падне сърдце на мѣсто, като ме виждате човѣкъ...
И не само човѣкъ, а старецъ столѣтникъ...

Магьосницата. Знамъ защо приказвашъ тѣй. Още една надежда те храни: дано Гуга се допре до Дамяновото дете, та пакъ да станешъ Змей!

Горянинъ. Змей да стана — никога не желая... Че кога бѣхъ изпитвалъ тая радостъ: отивамъ при хората си; тѣ ме гледатъ, а не ме познаватъ. Че като имъ казахъ кой съмъ (просълзява се и почва да си трие очитѣ) всички заплакватъ отъ радостъ! Изреждатъ се да ме прегърнатъ и ржка да ми цѣлунатъ! Наричатъ ме татко, чичо, уйчо, братко... Ахъ, колко топло гали думата братко! Увѣрявамъ ви, когато чувахъ братко, изпитвахъ такава радостъ, каквата не е било никога! И сега кога си помисля, за победитѣ по бойни полета и за вѣнцехваленията; кога си спомня работнието, съ което бѣхъ заобиколенъ, като Змей — потърся ми се!... О, да бждешъ братъ — то било върховно чувство! Сега азъ разбирамъ, че между хората трѣбва да бждешъ само човѣкъ — братъ, за да разберешъ сладостта на живота. Всичко друго: богатство, слава било суета... А да те иматъ за близъкъ!... Хубаво било да те иматъ за близъкъ... И колко мило било да се чувствуващъ близъкъ на хората!

Орисницата. (На смѣхъ). А, тѣй ли?

Горянинъ. Тѣй, тѣй! Защото какво бѣше по-рано? Всички ти се прикланятъ, а въ себе си те проклинатъ! Треператъ, но само отъ страхъ, а не отъ добро. А когато имъ заприказвахъ човѣшки, мъдро, както може да говори столѣтникътъ — дѣдо — тѣ се просълзиха. Плачатъ, но не отъ страхъ, а отъ радостъ, че си имъ роденъ, че ги зачиташъ...

Орисницата. (Замислено) Тѣй... спомнямъ си сега, че такава ти бѣше орисията...

Горянинъ. Тѣй е... И за това азъ се примирихъ. Азъ вѣрвахъ въ твоята орисия. И като стана всичко това, що виждашъ — не възроптахъ.

Орисницата. Добре си сторилъ!

Горянинъ. Тѣй е! И сега азъ ще поправа злото, що съмъ сторилъ. Ще раздамъ богатствата си. Ще дамъ всѣкому, що се пада. Ще платя на онѣзи, които нѣкога ощетихъ. Ще отворя вратитѣ си — всѣки, кой ле сърдце му тегли, да си иде. И ще дамъ примѣръ: да се разбере, че съ насилие нишо добро се непостига. Ще докажа, че както съмъ живѣлъ до вчера е отъвратително!

Орисницата. (Като се загледва въ единъ листъ). Ей, намѣрихъ... Тѣй съмъ те орисала... Ето кжде е писано!

Горянинъ. И затова много съмъ ти благодаренъ. Ако не бѣше ме орисала тѣй, нѣмаше да различа дѣброто отъ